

ZIAR POLITIC INDEPENDENT
APARE SĂPTĂMÂNAL

Director: ION JELECUTEANU

Redacția și administrația:
ARAD, Strada Eminescu Nr. 20.

Abonamente:

Pe un an ... .. 160 Lei
Pe șase luni ... .. 80,.
Pentru instituțiuni și autorități ... 500 ..

Inainte

Victimele Ceriurilor

Cad într-una aviatorii noștri din văzduhul nedescris și și topesc trupurile, înlocuindu-se cu fulgii de zăpadă când s'așază pe fața pământului. Unul după altul, așii aviației noastre se prăvălesc, se distrug, în plină activitate, în zbor, deodată cu motorul care-i încântă și-i subționează spre cucerirea recordurilor noi, neatînse până acum.

Și mor la stălpul datoriei, vitejii piloți; mor pentru aviație; mor cu conștiința curată și-n slujba idealului ce-i însușește și care nu-i sperie nici de cruda hidră a morții, gata totdeauna să-i înghită.

Nu-i în lumea aceasta un exemplu mai curajos și demn ca viața acestor eroi, — aviatorului fiindu-i aleasă căderea de destinul care anticipă principiul filozofic că, omul este praf și pulbere, pe care-l bat doar vânturile...

Căci, a fi aviator înseamnă, a fi om cu inimă de fier și cu o voință hotărâtă, și pentru care nimic în lume nu-i tern, cu atât mai mult viața, care pentru ei, nu contează de se stărnesc în cea mai de vreme sau mai târziu. Aviatorii sunt, prin urmare, adevărații cavaleri și patrioți. Ei sunt, bărbații cari merită toate distincțiunile omenești și pe piepturile lor trebuiesc încătate decorațiile și laurii de merit, pe cari țara le acordă astăzi, cu atâta surâzătoare tuturor pigmeilor și rataților politici, ce fug de jerfă și de lupta deschisă.

Aviatorii noștri, cei dintâi, au dreptul

să figureze la recompense publice, iar cetățenii au datoria să-i îmbrățișeze și să-i iubească cu adevărat. Lor li se cuvine toată cinstea și mărirea. Ei sunt oamenii de demnitate, ce străbat văzduhul, în primejdii grele, fiind gata să moară oricând pentru acest ideal.

Iar, când în ziare, aproape zilnic, aflăm cum avioane peste avioane se prăvălesc și deodată cu ele atâtea inimi încetează de-a mai bate — gândeste — te, iubite cetitor la viață, și adă-ți aminte de rândurile poetului Vlahuță, care zice: «nu de moarte mă cutremur, ci de vecinicia ei».

Care, în țara noastră, din cei ce au răspunderea proastei avioane, — alcătuite din materiale de calitate inferioare, — în carii, încrezătorii și curajoșii aviatorii noștri, se urcă, spre a cuceri văzduhul, nu au renunțări când acești idealisti — simple victime — se sting din lumea aceasta?

Nu se gândesc conducătorii aeronauticii la vecinicia ce-o relevă, în versuri de foc, scriitorul Vlahuță?

N'au inimi, n'au suflete, când pe pământul României, se prăbușesc atâtea victime, din cauza lor?!

Or, e suficient să se tragă dungă peste viața acestor eroi, cu alcătuirii de anchete, din cari să se constate că totul a fost la mijloc o fatalitate?

O, bieților pigmei și netrebnici! Cum se vor mai răzbuna, odată și odată pe voi, victimele ceriurilor, cari, azi, cad mereu ca și stelele din nopțile senine de vară!...

Ion Jelecuteanu

PUNCTE PE I

Motivul?

La Arad s'a schimbat comisia interimară. D. Ursu, a fost înlocuit (și-a dat demisia) cu d. debutat Cofoi, iar vicepreședintele, d. Constantinescu cu alții (?)

Pentru ce toate aceste? Ce s'a putut întâmpla în familia liberală?

Nimeni până acum, nu știe precis. Doar zvonuri...

Și totuși opinia publică, până la sfârșit, va putea afla motivul acestor schimbări.

Sperăm! Mai ales, că conu Alecu, galant și franc cum este, se crede îndreptățit a vorbi.

Nu de alta, dar ca să cunoască și publicul adevăratul motiv al schimbărilor dela primăria de Arad.

Vai, ce vom afla atunci!

Turneul Tătărăscu

Nici n'au început să cadă frunzele de nuc, când rândunele și berzele se duc, ca să se ivească semnele toamnei, și trupele de teatru să-și deschidă porțile, până când trupa Tătărăscu și-a anușat turneul. Așa ca'n anii trecuți. Pleacă guvernul întreg, în turneu, în orașele de provincie. La Iași, la Galați, la Mizil, și Doamne, ce fericire! — chiar la Arad. Vin domniii miniștrii să vadă mizeriile la fața locului, sau

mai bine zis, să reprezinte drama lor, în provincie.

Ce bucurie, ce fericire, pentru cetățenii Trupa Tătărăscu va fi așteptată cu atâta însuflețire și va recolta așa de frumoasă succesul

Avanti!!!

„Pretinse“

Un oficios al guvernului scrie, pe cuvânt de onoare, că în partidul liberal nu există disensiuni. Aceste sunt numai »pretinse«...

Ca să vă dăm exemplu, de câtă dreptate are ziarul în chestie, vă amintim că-n organizația de Arad, nu există nici o disensiune.

Fiindcă chestia Ursu, Constantinescu, Jancu, etc. nu sunt disensiuni, ci adevărate (tot un fel de »pretinse«) conflicte.

Titluri

După cum se aude, în noua Constituție ce urmează să se formeze, s'ar crea titluri de nobleță: conți, duci, etc.

Ce frumos va suna, în viitor numirile de: ducele de Vlașca, N. N., contele de Țigănești, N. N., marchizul de Arad — checheș N. N., etc.

— Și să mai zică cineva că nu trăim în plină operetă? — Satul arde, iar baba se piaptână!...

Ivalah

Afacerea devizelor — o eroare juridică

Un consorțiu financiar străin a dat unui oarecare samsar Vasilescu, o sumă de 25 milioane lei comision, pentru a face să se aludeze legea de prohibițiune a esportului de monedă națională peste granițe, pentru a corupe funcționarii Statului și de a obține un beneficiu ilicit.

Dacă opinia publică doritoare de lămuriri, țara a suferit un imens senzații a fost satisfăcută de scandalul discredit moral în afară, iar justiția noastră acuzatoare a săvârșit o greșală ireperabilă, o comedie judiciară, care nu poate rezista unui examen obiectiv și de drept, unei cântărire a faptelor în lumina legilor și principiilor de drept penal.

Ocotind legea pe cel slab, indus în eroare, pe lezatul care nu își poate da seamă de machinațiile frauduloase ale infractorului, nu a înțeles nici când, să vină în ajutorul aceluia, cari conștiința de fraudă, în conștiința ilegalității faptului urmărit, avansează milioane lui Vasilescu, pentru a prejudicia Statul și moneda națională, a sustrage rigorilor de restricție a legii banii dela Banca Națională, a corupe pe funcționari și politicieni de jos până sus.

Autorii morali ai infracțiunii imputate lui Vasilescu, belgienii Staerke et Comp. nu pot compara în fața legii ca victime induse în eroare, ca sârmanii păgubiți de bună credință, ci doar mai curând, drept provocatori și complici de cea mai urâtă speță, dacă peste tot misitului Vasilescu îi se ar putea imputa vre-o faptă penală.

Anticipând unui individ obscur zeci de milioane — ori care ar fi fost aspectul seducător sub care s'a prezentat și societatea simandicoasă cu care mânca cantalupi, nu înseamnă înșelăciunea prevăzută de lege și de criteriile acesteia, ci mai curând imbecilitatea proprie a celor care au dat bani și milioane pe aceste aperițe și de care tâmpenie nu să pot plânge în Justiție. Iată prima considerațiune de ordin juridic și logic ce se desprinde din afacerea transferului de devize.

Este suficient a invoca prietenia a unui chestor de poliție pentru a se putea stabili inducerea în eroare și înșelăciunea? Sub nici o împrejurare.

Comentăm acest fapt, pentru simplu motiv că vedem în toată acțiunea Parchetului de Ilfov o eroare judiciară formidabilă, merită să se prăbușească în fața judecății însă pentru prestigiul țării și instituțiilor Banca Națională, Parlament, alarma presei din tot continentul constituie un rău ireparabil, »Panama din România«, »afacerile dela Banca Națională a României«, »Scandale române«, »Inalți funcționari și demnitari escrocând pe belgieni« etc. titlu de cari răsuna posturile de emisiune și presa din străinătate.

Credeți că va eși ceva din toată afacerea?

Chestorul Călătorescu pedepsit disciplinar și vicepreședintele Sănatului retras din politică. Juridiceste și legal, chestiunea Vasilescu—Staerke se va reduce la aranjament pe calea procesului civil și după câteva săptămâni, intrăm iarăși la normal, n' la Sada!

Suntem doar în Țara Românească.

Iată și a doua concluzie, pentru care nu mai era nevoie să ne facem de răs peste hotare.

Dr. Dante Gherman

Scrierea corectă

Problemele de ortografie și cele lexicale, fac mai nou subiect de actualitate în presă, prin pana câtorva specialiști și, cea ce este mai semnificativ, prin contribuția de ocazie a atâtor diletanți, cari au dreptul totuși să-și spuie preferințele într-o problemă care întrește îmbogățirea unui patrimoniu obștesc.

Nevoia disciplinării pe linia de tradiție și de normă unică a expresiei ca instrument de circulație spirituală este evidentă. Sub acest raport, trăim de-atâta vreme, — în lipsa unui criteriu vizibil pentru toată lumea, sprijinit de-o autoritate incontestabilă, — în dulce anarhie. O libertate de a scrie, rău înțeleasă și rău întrebuițată, coboară tot mai mult nivelul expresiei românești, rotunjită eri prin strădania atâtor condeie eroice, înspre libertinaj și cacofonie. Ori, tocmai acum, probleme ce se cer scoase la suprafață prin expresia vie, circulatorie și de lungă durată, cer și mijloace noi, vesmânt nou, podoabă nouă.

Cu deosebire aici avem nevoie de primenire. Căci influențele de tot soiul aici bat mai tare în beta!a noastră urzituri streine, și mai mult ca ori unde aici trebuie să învingem prin cultura și spiritul nostru. O dualitate de probleme care ne cer îndoită atențiune și stăruință.

Este bine deci că problema aceasta a formei se pune cu insistențe reînnoite. Dacă nu mai avem azi, în acest înțeles, autoritatea unui Titu Maiorescu, nu este mai puțin adevărat că recitând opera lui, căpătăm tot mai mult convingerea că problemele puse de el acum trei sferturi de veac rămân aproape-antregul în picioare, reactualizate de aceleași mari deficiențe și erezii. Și dacă voim să fim pretențioși în credința noastră, vom spune că din această deficiență de expresie, curg și celelalte rele morale și publice ale vremii noastre. În orice caz ele sunt inseparabil legate printr-un destin comun.

Titu Drumaru.

Reverie

Am rămas cu fruntea'n palme
și la chipul de fecioară
al tău, dragă, mă gândesc.
Tu mi-ai răsărit în cale
într-o zi de primăvară
și de-atuncea te iubesc.

Pe aleile din parcuri
și pe străzi pustii mă duc,
să te văd, căci imi ești dragă,
căci de dorul pentru tine
umbli nopțile năuc;
aș umbla vieța n'reagă!

Sunt ca fluturii de sară
ce în jurul lămpii sboură
până cad orbiți de foc.
Al tău chip mereu mă chiamă
și privirea mă'nșioară,
al tău glas e nenoroc!

Când mi-ai răsărit în cale
tu, din viața mea pustie
ai făcut aripi de vânt,
tinerețea mă imbată,
iar în nopți de reverie
eu te chem, duios te cânt.

GHEORGHE TOLAN.

Primăria Comunei Pâncota
Nr. 1672/1935.

Publicațiune

Se aduce la cunoștința celor interesați, ca în ziua de 30 Septembrie 1935, se vor ține în localul Primăriei Pâncota, următoarele licitații publice:

La ora 8, — pentru facerea alor 4400 metrii lungime de șanț, pe drumul vâlcilor.

La ora 9, — pentru tăiatul alor 50 metrii steri lemne de foc, pe seama Primăriei.

La ora 10, — pentru confecționarea alor 10 (zece) rânduri haine de iarnă, pe seama polițiștilor.

La ora 11, — pentru repararea trăsorei comunale.

Licitatiile se vor ține în conformitate cu art. 88—110 din L. C. P. cu dispozițiunile Regulamentului de funcționare al O. C. L. și a Normelor generale de licitații.

Devizele și caietele de sarcini se pot vedea zilnic, între orele oficiale, în biroul Notarial.

Pâncota, la 1 Septembrie 1935.

Primăria.

„Carte de noroc“

URĂ

L'amour, e'est Dieux

Privirea naște gândul și gândul naște vorba. Vorba, apoi, poate fi exprimată în mai multe sensuri: din patimă, ură sau iubire. Ce curaji sunt ochii cari privesc, ce sublimă e gândirea și cât de senină și alinătoare este vorba, cari sunt incredințate iubirei.

Da, iubirea este Dumnezeu. El însuși ne-a creat numai din iubire. Dacă nu ne-ar fi iubit, nu ar fi creat această ființă cuvântătoare: omul.

Dar omul e ca pământul, fiindcă din pământ doar e făcut, ușor poți însă mânta în ogorul cugetării lui, tot felul de prejudecăți, patimi mari și grele chiar, cu mult mai ușor decât iubirea. Da, omul e predestinat căderii, greșelii imediate. Părecerea de rău însă, nu arare ori spală cu lacrimi multe, multe, și timp îndelungat, cu resemnări launtrice și dureroase, chipa ne-judecată.

Toate bune pân' aci. Se naște însă o întrebare. De ce unii, urăsc iubirea? DNu gândesc ei că sunt în contra voinței lui Dumnezeu? Am spus doar că D-zeu a făcut omul din iubire, D-zeu însuși e iubirea, atunci ce urăsc iubirea, nu-l urăsc oare pe Dumnezeu?

Cum se va simți sufletul care se știe vinovat de cele de mai sus în momentul când ochii îl va arunca peste aceste semne convenționale. Cum se va simți gândul, care va descifra silabisind adevărul?

Această hidră în lanțuri, care nici la zile mari nu mai poate evada printre sufletele oropsite și setoase după strălucirea lui.

Cum poate cineva urî ceea ce altul iubeste? E aceasta o stare normală? Eu cred că nu. Ceea ce este de iubit, trebuie să fie iubit de toată lumea. Cât despre ură, ea n'ar avea ce căuta în inima omului. Nu se poate să stea ura alături de iubire. E ceva nefiresc chiar. Totdeauna, iubirea a fost triumfătoare. Din ea s'au născut toate virtuțile. Ea a dat naștere adevărului, iar aceasta speranței, care încă te mai

poartă de mână ca pe un copil nevrotic, de la o zi la alta.

Știu că ura este umbra lui Hamlet, care te pândeste permanent și insistent. Dar cine a iubit odată, nu îi poate suporta sbuciumul. Vlahuță spune că iubirea este setea de viață. Mai mult! Iubirea e esența vieții chiar și încă a vieții spirituale.

Ura însă... dar ce? Ura nu trebuie să ne preocupe. Dacă am intitulat «cartea (mea) de noroc» — Ură — e, că văzând manifestările uneia spre această stare neagră psihologică, m'am gândit ca sub acest titlu să pledez totuși despre iubire și fără îndojală nu mai în favoarea ei.

Tu, (te ști tu care ești) fi mai bună și pune ochilor sufletului tău, ochelarii iubirii. Aceea pe care tu o urăști de mult, permanent și insistent, iubeste mult. Cum poți deci urî iubirea? Griji! Am spus doar, iubirea este Dumnezeu!...

Cine iubeste, crede cele scrise,

Dar cine nu iubeste?

Chereleuș.

V. Flueraș

Recolta de vin

Din știrile sosite la direcția viticulturii din ministerul de domenii, se constată că recolta viilor în regiunea Drăgășani, a fost distrusă în mare parte din cauza menci care a bătuit cu furie.

Regiunea Târgoviște a fost lovită de grindină.

Din cauza secetei, recolta din sudul Basarabiei va fi extrem de slabă. De asemenea viile din regiunea Arad vor da o producție slabă.

Viile din județele Putna și Prahova vor da, anul acesta, o recoltă abundentă.

Contrunțări

O întâlnire peste veac lung, aceea fixată de scriitorul Stendhal cetitorii săi, cari aveau să-l înțeleabă sub veleatul de aci, — în cătematicii sale, care îmbrățișează complexul de probleme ale societății franceze din anii treizeci ai veacului trecut. Și într'adevăr, desvelirea a fost bust la Milan, conferințe academice la Paris și acel circuit de fraze care incinge dela un capăt la altul al lumii intelectuale de pretutindeni, atestă deajuns că făgăduința dată de scriitor la acest rendez-vous spiritual în rui lui Julien Sorel — obligă.

Romanul psihologic, manualul adevăratei iubiri, tentația de ore lasce a fetelor de pension, »Roșu și Negru» capătă astfel o semnificație de valoare grea pentru toți aceia cari vād în adevăr expresia cea mai durabilă, cea mai reală a vieții, cu toate adevărurile eterne. Și încă, pentru noi, cu mai mult rost ar putea cineva să-l prezinte pe Julien Sorel cu moravurile vremii sale ca pe un erou, în care se identifiacă zilnic și de atâtea ori, tinărul vechi nostru.

Pornit din modeste condiții de existență, de lângă frați cari mănâncă în pâine cu ceapă, Julienul secolului nostru, sau al celui alt și probabil al celui de mâine, — cu instincte puternice, cap de rebel, are grija mereu a veni — la putere, a unei eventuale căpături prin mariaj și prin nesocotirea de atâtea ori a legăturilor sale cu forina vatra de eri. Destinul care fascinează prin tentațiile lui și împinge prin puterile lui obscure, pe Julienii noștri este adevărat, îmbracă alte forme cum și spre alt sfârșit decât acela unei umbre de guilotină proiectată în cerul vremii. Dar semnificația morală a desrădăcinării rămâne.

Acum, dacă arta ar servi și pentru învățatură cuiva, ceea ce este violent contestat de atâtea cunoșcători ai problemei, cazul lui Julien Sorel și al vechii sale ar oferi încă și azi atâtea prilej de redresare și ajustare la realitate. Așa, reactualizarea lui Stendhal vine ca un regal spiritual, numai pentru omul de vis și de bibliotecă. (1.)

... De-unul singur

— fragment —

Reveni, obosit, zădărit, în casa lui de vise și de tăceri. Viața obișnuită pe care o ducea își avea mizeriile pe cari le suporta totuși cu multă resemnare. În lunga lui ședere pe loc, în monotonia anilor, neajunsurile aceste, prin obișnuință, prin o toleranță filosofică, nu-l mai supărau, fiindcă nu le mai observa.

Dar, decâteori i se întâmpla să iasă în lume, mediul străin și oamenii noi cari sunt totuși în tot locul aceiași, îl impresionau viu, până la durere. În cafenea intra timid și cu privire de căine rătăcit pe un maidan cu dulăi. Se strecura uniform într-o boxă și era fericit să fie trecut cu vederea de vre-un cunoscut, ne mai întâlnit de ani și care alerga grăbit și gălăgios spre ținta lui. Contactul cu oamenii, cari reveneau în viața asta de sedentar, îi aducea aceeași relevare a unor delcete prea mult accentuate și slăbiciuni ce se etalează cu țipete, ca niște virtuți de răspântie.

Cele două-trei zile de peregrinări prin locuri străine, îl făceau mai sensibil, îl consumau mai intens și reveniri echivalau, de tot atâtea ori, cu câte o înfrângere.

Invălmășagul se potolea cu greu, nivelarea venea după eforturi.

Avea cuvânt să fie oemulțumit și în totdeauna nu mai de el. Înțelepciunea, câtă a cules din viață, l-a învățat că oamenii sunt așa cum sunt și ei trebuie lăsați în fașagul ce singuri și-l adâncesc. Amărăciunile veneau numai din conștiința propriei lui slăbiciuni, de-a fi tarât viața-i prin toate aceste drumuri în hălăduiri învecinate, mut și neputincios. Simțea răul și binele într-un conflict permanent și viu: îi lipsea numai puterea spirituală să-i dea formă și consistență.

În camera lui, visurile se alineau lucid și lămurite, dar îl chinuiau mult în mijlocul tumultului unde anonimatului i se adăuga lumina unei pătrunderi ce îl făcea totuși să își dea seama de tragedia vieții sale nerealizate. Existența era asemenea stării de vis, în care fibrele tremură înfiorate de viziuni, pe cari nu le putem lua nici odată în stăpânire, fiindcă ne lipsesc cângile de fier ale puterilor vii.

Amărăciunile lui isvorau ca otrăvurile din buruienile sălbatice.

Modest, lipsit de sprijin, de încurcare, fără aderențe și deschideri de lumină, a rămas astfel, cu toate frumoasele lui cunoștințe în urmă, asemenea cuvântului evanghelic, care a căzut în pământ a încolțit, dar au venit pe urmă mărăcini, înăbușind pornirea spre lumină a rodirii.

Ci, — viața nu stă pe loc. Dacă unul cade, se ridică alții. Generațiile curg valuri, energiile se împropătează și împing înainte. Ce importanță poate să aibă — gândia el, — că în țara asta, în noaptea de aci, departe de centrul de lumină și de șgomot, stă de veghe, întârziat, neînțeles și respins, un suflet, o minte, o viață de muncă. Poți să ai talent, în conștiința ta intimă poți să te proclami chiar geniu, împrejurarea a ceasta nu va schimba nimic din fașada lucrurilor, din mersul firesc al vremii. Poate sbuciumul, tristețea, să fie mai mare, mai intensă durerea, dar deslegarea totuși să nu vie.

Sărac, hilit, — albatros baudelaireian — el se împotriva totuși, ciugulind resturi de pe marginea vieții, spre a se putea ascunde cu sufletu-i în pene de vis și să răsbească cu privirea spre stele...

Îndărătnic, hula îl întârâta, sărăcia îl macera în împotriviri.

Și astfel curgea de ani vremea peste creștetul lui de copil naiv.

În juru-i, cei cari au apucat o rare măruntă, răsbind cu coatele, răzând înfocați, au mers mers de melc, cet, sigur și de neînăturată sosire punctul zării alături acum mulți ani.

Numai viața lui de vreri, de năzuințe de încordări, se învârtea fără hălăduire și spor pe același loc al nepăsării. Îl ducea că nu era înțeles și dar ar fi fost înțeles poate era și mai umilit. Așa se păstra cu toate măcinăturile în adâncuri. Pentru viața din afară avea aceleași aprobări monosilabice surisuri palide și consemne banale împreună viețuire.

Arareori, doar, isvora din el, lumină incandescentă, credința. Martirizat și dat la oparte, conștiința scutura atunci chingile ce-l strâneau prea aspru, și i se părea că viața încă mai are pentru el o eșire. În asemenea împrejurări simțea tare. Nu avea atunci decât o singură teamă: un singur rău ar fi putut să-l învingă înainte de-a se realiza — Moartea.

Incolo, stăpân pe poziția spirituală ce și-a cucerit, el credea în steaua lui. Ar fi fost gata să înfrunte orice suferințe, orice umilințe, orice mizerie. În astfel de stări de suflet credea în cutare gata să lucreze la lucrurile ce vor trăi odată și odată, cu rostul a toate adevărurile ce vreau lumina.

Titu Drumaru

PAGINA ÎNVĂȚĂTORILOR

Congresul învățătorimii

Învățătorimea română, organizată într-o puternică asociație, își ține congresul anual, astăzi, în orașul Timișoara.

Mii de dascăli, de pe cuprinsul întregului pământ românesc se vor întruni la Timișoara, unde sub conducerea talentului și vrednicului președinte, d. D. V. Toni, vor aduce hotărâri în ce privește soarta școlii românești și a învățătorului român. Din cuvântul autorizat al celor ce vor lua parte la discuții, astfel, ministrul instrucțiunii publice, care va asista personal la această adunare, suntem siguri că va desprinde drumul ce trebuie să-l parcurgă cei din fruntea culturii românești, pentru binele și prosperitatea națiunii întregi. Și, cu autoritatea de care dispune Dna. în Stat, va lua măsuri, ca deciziile și cererile învățătorimii să fie satisfăcute. Căci, pretenziunile corpului învățătoresc, sunt izvorâte din interes general și formează temelia organizației noastre sociale de mâine.

Fără școală și lumină un popor nu

poate exista. Fără factori conștiințioși și protejați de drepturi legitime, școala nu poate avea viață.

Iată de ce marea organizație: Asociația învățătorilor din România, luptă din răspuțeri să cucerească toate drepturile ce se cuvin școlii și învățătorilor de azi. De câțiva ani, deși din partea guvernelor, nu s'a dat concursul cuvenit, totuși, marea și puternica asociațiune și-a apărut cu multă îndărărire drepturile sale. Iar pe de altă parte, din nouile doleanțe, multe au fost și satisfăcute.

Rostul congresului dela Timișoara acesta este. El va hotărâ ce trebuie să facă guvernul de acum pentru școală și pentru învățătorii ei!

Reprezențați bine, de cei ce stau în fruntea Asociațiunii; convinși de puterea lor de muncă și de colaborarea tuturor învățătorilor români, suntem siguri, că în congresul din acest an, vom înscrie în analele mișcării noastre profesionale încă o biruință.

Să ne ajute Dumnezeu!

Ion Jelecuteanu

Congresul

Când pe frontiera de vest a țării se produce câte o manifestație ori întrunire cu scop înălțător, orașele noastre, au un aspect mai sărbătoresc, mai plin de bucurie, ca și marile centre din alte ținuturi. Depărtarea mare de Capitală le-a sădit în suflete o duioșie asemănătoare copiilor mașteri ce n'au avut norocul să fie aproape de sânul părintelui drag. Iată de ce Timișoara viuște și tresaltă la vestea sosirii tinerilor ce vor aduce la congres în ziua de 8 Septembrie, pe învățătorii din toate părțile. Învățătorii din patru unghiuri, cu ghiozdanele subsoară, săraci în haine, dar abitați după o rază de lumină vor veni să-și spună cuvântul într-o problemă ce stă la baza națiunii și ferește un popor. Cu o regularitate matematică învățătorii își țin congresul lor în fiecare an. Și de fiecare dată el a însemnat un triumf pentru învățământ și o sanare a doleanțelor arborate. Căci nici o asociație profesională nu este atât de bine organizată și nici una nu luptă cu atâta perseverență pentru menținerea prestigiului și dezbândirea drepturilor ca asociația învățătorilor. Omogenitatea de gândiri ce călăuzeste asociațiile regionale se întruchipează în asociația din centru, dându-i tăria și autoritatea de care a trebuit să se țină seama în toate timpurile și în orice împrejurări. Dacă ar fi să amintim numai lupta pe care a dat-o asociația pe timpul guvernării d-lui profesor Iorga când se căuta trecerea salariilor învățătorilor în sarcina comunelor, izbutind să atragă de partea ei toată opoziția și o parte din majoritari, tot ar fi o victorie pe care nici o altă asociație n'a obținut-o.

Și dacă asociația generală a reușit să aplaneze conflicte, să câștige biruințe și să schimbe hotărâri ce-ar fi devenit dezastruoase pentru învățământul nostru primar, mai sunt încă și azi o mulțime de deziderate cari așteaptă cristalizarea în congresul dela Timișoara.

Programa de învățământ agricolă, dela cursul complimentar, ideală în concepție, dezastruoasă în practică, cere o grabnică modificare cu atât mai vădită după aplicarea ei se notează și tinerii învățători cari trebuie să se prezinte la înaintări. Examenelor de definitivat și înaintare nu li s'a dat o fericită deslegare prin modificarea legii din 1934.

Tot asemenea chestiunea organelor de control nu este nici azi soluționată.

Politica nefastă se labărtează și acum tot ca și în trecut și prin ea se aduce prejudicii, dezechilibru în respectul și autoritatea cuvenită învățătorilor.

Cât privește normele de salarizare ale învățătorilor atât de dorita lege a armonizării a devenit un vis himeric și un adevărat coșmar al tuturor guvernelor cari s'au perindat.

Gradele obținute prin examene nu se plătesc: nici o remunerație pentru o muncă și un efort în plus. Sporal de salarii pentru învățătorii din zonele eterogloze nu se acordă deși în lege se dă cu generozitate.

Și câte altele nu sunt?

Rolul asociației și de astă dată este foarte greu; totuși o licărire de speranță. În fruntea Ministerului de Instrucțiune se găsește omul înțelegător, omul școlii, adevăratul părinte al învățătorilor, care trece peste orice considerente politice de partid, jertfește totul pentru o idee, se jertfește pe sine.

Învățătorii — cea mai selectă clasă a societății — prin perfectă înțelegere a misiunii lor, prin cunoașterea valorii ce ar rezulta din aceste deziderate le cer astăzi insistent când la acest congres participă însuși d-l Dr. Angelescu, ministru instr. publice.

Și nu vor avea dureroasele decepții!

Ioan Drecin

În Nr. viitor al ziarului nostru vom relata pe larg despre congresul dela Timișoara.

Ce-a făcut Asociația pentru tinerii învățători

În acțiunea ridicolă și neputincioasă pe care câțiva ignobili politicieni o duc împotriva Asociației generale a învățătorilor, efortarea cea mai mare se face pentru ațărarea și pervertirea tinerilor învățători.

Prin acești tineri, transformați în oaste de strânsură la dispoziția politicianismului în forma lui cea mai degradatoare nu numai se va clătina — cred dușmanii solidarității învățătoresci — organizația noastră profesională, ci va fi chiar distrusă din temelie.

Deci cât mai multe neadevăruri, cât mai multe calomnii, cât mai multe mardării împotriva Asociației și a conducătorilor săi, ca să se zăpăcească mințile tinerilor colegi, iar sufletul să li se umple de neîncredere și otrăvă.

Minciuna cea mai sfruntată răspândită direct de politicieni ce ne doresc picirea sau prin câțiva rătăciți din rândurile noastre — unele inconștiente în serviciul celor mai josnice scopuri — este: Asociația n'a făcut nimic pentru tinerii învățători.

Adevărul e însă că tot ce s'a obținut pentru aceștia s'a obținut prin stăruința neîncetată și prin lupta demnă și hotărâtă dusă de Asociație.

Și ca să nu se vadă în aceasta de către unii colegi lipsiți de informația necesară o simplă afirmație nedovedită vom înșira mai jos câteva fapte.

În 1929, în chiar luna când s'a constituit Asociația generală (Decembrie), obținând în urma marelui nostru congres de la Ateneu (6 Decembrie) o sumă de milioane pentru ca să se dea câteva puncte din dreptul cuvenit corpului didactic prin legea de armonizare a salariilor, noi am cerut și ministrul de atunci a aprobat ca o parte din această sumă să fie destinată pentru sporirea salariului învățătorilor începători (sporul s'a acordat, dar salariile au fost apoi trunchiate prin reducerile ulterioare).

În 1931 conflictul între Asociația noastră și ministrul de pe atunci al instrucției publice, d. profesor N. Iorga, a pornit din cauza protestului energic făcut în urma felului cum au fost tratați — adică maltratați — învățătorii chemați la București ca să-și aleagă posturi.

În 1932 am dus lupta cea mare — încununată de izbândă — pentru ca să împiedecăm trecerea salarizării învățătorilor pe seama comunelor și județelor.

Aceasta nu privea oare și pe învățătorii tineri?

În 1933 — în urma acțiunii dusă în parlament de președintele Asociației și de câțiva colegi parlamentari — frunțași în organizația noastră — și având întreg sprijinul ministrului instrucției publice de atunci, d. profesor D. Gusti — s'au obținut prevederi bugetare, pentru ca în toamnă să poată fi numiți 2000 de tineri colegi — fie și ca suplinitori.

În toamna anului 1934 s'au făcut cele vreo opt mii și ceva de numiri — de titulari și suplinitori — prin bunăvoință și energia d-lui ministru dr. Angelescu — al cărui merit în această privință ar fi o crimă să-l conteste cineva — dar și în urma acțiunii și stăruințelor de clipă cu chipă și în orice împrejurare ale Asociației.

Cu prilejul alecătuirii și votării bugetului pe 1935 noi am pus în fruntea revendicărilor noastre — menținerea în buget a învățătorilor numiți în toamna anului 1934, titularizarea celor numiți în mod provizoriu, numirea tuturor celor încă fără posturi.

Se cerea scoaterea din buget a cel puțin jumătate din numărul celor numiți în mod provizoriu, numirea tuturor celor încă fără posturi.

Am protestat cu toată tăria înaintea

guvernului — audiența la d. prim ministru va rămâne memorabilă în analele acțiunilor desfășurate de noi, — am apelat la Suveran, am stat neclintii și gata de orice sacrificiu lângă ministrul nostru în zilele acestea — de cumplită îngrijorare și pentru d-sa — și am isbutit să se înlăture primejdia.

Insuși d. ministru dr. Angelescu a recunoscut — fapt ce-l onorează — sprijinul prețios și hotărâtor ce l-a dat Asociația, ca să se împiedece o lovitură ce-ar fi fost nu numai dureroasă, dar nefastă pentru școala primară.

La toate congresele, în legătură cu problema salarizării, pe primul plan am pus întotdeauna salarizare începătorilor, cerând pentru *minimum de existență* necesar față de roțul învățătorilor în stat și față de actualele împrejurări economice.

Stau mărturie pentru aceasta desbaterele congreselor și dezideratelor votate și susținute apoi în fața forurilor superioare din stat.

Am cerut și obținut examenul de definitivat din 1932 și 1933 — făcute în condiții destul de ușoare și mii de colegi și-au câștigat dreptul.

Am obținut examenul de definitivat din anul curent și Asociația a protestat cu toată tăria pentru felul cum s'a ținut.

Am obținut în legea învățământului primar: condiții mai drepte în privința numerilor. S'a dat precedență celui din localitate chiar dacă ar fi cu o medie mai mică de cât altul.

Pentru transferare s'a pus — cea dintâi condiție — aducerea soților învățătorilor în aceeași localitate, măsură mai ales în favoarea celor tineri.

Am împiedecat măsura ce se preconiza — și la care ținea mult un factor însemnat din ministerul instrucției — ca toți învățătorii, fără posturi să fie chemați la un nou examen ca să se impuțineze numărul postulanților. Se urmărea chiar trecerea în lege a acestei măsuri.

Asociației i se datorește ridicarea la opt a numărului anilor de studii la școalele normale. — Ani de zile am cerut în presă și în congresele noastre acest lucru, până când, ministrul l-a admis.

Pregătirea universitară a învățătorilor — de care de sigar cei tineri în deosebi se vor putea folosi — a fost preocuparea noastră constantă. Aproape în toate congresele de la un timp încoace a fost susținută cu puternice argumente și cu nestrănutată convingere.

Cele 4 examene de diferență de liceu ținute în ultimii ani au fost obținute de Asociație.

Asociația a împiedecat să se ia în învățătorilor dreptul de a fi ofițeri de rezervă. Numai prin intervenția stăruitoare a conducerii Asociației la ministrul de războiu — care și însușise acum patru ani în urmă punctul de vedere al statului major — s'a putut menține un drept — pe deplin meritat — câștigat de înaintașii noștri.

În afară de toate acestea cu mai întreb:

Cu banii cui au putut învățătorii fără posturi să se adune de atâtea ori ca să-și afirme drepturile? Nu în cea mai mare parte cu banii secțiunilor noastre județene? Nu le-au dat aceste secțiuni numai în vara lui 1933 peste două sute mii lei?

Cui se datorește că s'a ajuns în cele din urmă să se facă numirile în ordinea seriei și medici? Nu intervenției energice și îndelungate ale Asociației?

Pentru cine a organizat Asociația generală patru serii de cursuri de vară — admirabile organizate și cu admirabile rezultate — și alte cursuri în fie-

(Continuare în pag. IV-a)

Hai, la bonuri!

In schimbul salariului de pe vremea comemorabilă, adică din era promisiunilor grase, ce li-s'au făcut slujbaşilor statului (rași fără săpun), aceștia au ajuns în fericita situație, de a fi retribuiți cu bonuri, bune de așezat în rame, dacă respectivii nu au impozite restante, sau alte datorii către stat. Dar și impozitele restante se pot achita cu bonuri, numai în anumite condiții și numai acele impozite mai sunt bune de plată cu această valută, de cari nu mai prea au slujbaşii respectivi, — căroră le rămân două căi deschise pentru valorizarea hârtiilor primite în loc de bani adică, sau le subscie ca imprumut la stat, sau le vând cu 25% băncii Goldschmidt, sau altora.

A semna imprumut la stat, e lucru foarte frumos, — ba mai e și național, însă atunci, când primești 3% dobânzi la an, iar creditorii te asaltează să le plătești datoriile pe cari le-ai făcut în speranța că, vei primi salar în bani și un în bonuri, când nevoile zilnice și-s'au ridicat deasupra scăjărliei, — te gândești mai întâiu cu ce să-ți petecești sărăcia și numai după aceea mai urmează meditațiile asupra naționalismului, care a început să devină un fel de impostor, însă numai pentru unii dintre cetățenii țării. Să preschimbi bonurile la bancă pentru o sumă derizorie, îți vine cam peste picior, mai ales când te gândești la faptul că, prea de multe suferințe, prea de multe promisiuni sunt legate și acele bonuri, deci nu-i mai rămâne alta bietului nenorocit de funcționar, decât să spună: «A murit vaca, — moară și vițelul» — și să-și așeze în rame bonurile, meditănd asupra pățaniei bietului dascăl confesional, care pe timpuri a servit un an întreg pentru o purcea, care a murit până acasă. Soarta aceasta vitregă nu o îndură toți funcționarii și nu o îndură toți la fel, căci nu toate categoriile de funcționari au salarii restante de primit și nu toate categoriile au pentru același timp, — deci dacă e vorba de un nou aport, nu toți îl simțesc și nu toți îl aduc în aceeași măsură.

Știut este că, salariile au rămas neplătite din timpul guvernării Iorga—Argetoianu, deci ar fi bine să se arunce o privire și în fundul putinei, spre a se constata căți miniștrii etc. nu și-au primit lefurile și căți deputați nu și-au primit diurnele (jetoane, lefuri, sau cum le-am numi), pe timpul de sacrificiu și se va putea constata că, așa se rupe tot unde-i mai subțire, la bietul slubaș dela periferie, care pe lângă faptul că e slab retribuit, mai are și ghinionul, că-i moare purceaua, adică trebuie să-și valorizeze bonurile primite ca leafă, — cum poate, — sau să le țină de suvenir.

Și cine a câștigat și mai câștigă în urma acestei economii, făcută de economiști. Statul cu siguranță nu câștigă, căci sub o formă sau alta el trebuie să plătească bonurile pe valoarea lor nominală, plus dobânda scrisă pe ele. Funcționarul nu poate câștiga, pentru-că atât e de extenuat materialmente, încât e silit să-și valorizeze bonurile sub o formă, sau alta, preschimbandu-le cu numerar, ca să astupe golurile pe cari le-a provocat sfânta sărăcie, deci cămătarii, — capitaliștii trag zământana, pentru-că roata lor umblă și pe ploaie și pe secetă redus, dacă n'au urmărit anumite interese, — trebuia să o spună pe șleau: «Nu vă pot plăti sută la sută, dar hai să ne târguim» — și dac'am fi ajuns la 50%, sau 30% din salariul respectiv, însă plătit în numerar, ar fi câștigat numai statul și nu toți jidanii cămătari,

— de pe spatele oropsitului de funcționar. Vor fi și de-aceia, cari judecă după aparențe, fără a se mai uita în jur și cari vor spune că, precum a putut trăi funcționarul respectiv atâtea vreme fără salariul respectiv, ar fi putut-o duce și mai departe, deci bonurile sunt un plocon, o pupăză peste colac. Pentru aceia nu putem avea alt răspuns mai potrivit, decât: «Calul n'are coarne!»

A. Ditu

Acțiunea d-lui Al. Vâljan

D. Al. Vasilescu Vâljan care după cum se știe a început o acțiune pentru reorganizarea partidului național-agrar își continua propaganda în toată țara.

D. avocat G. Sorescu a fost numit șef al organizației județene de Ilfov.

În curând se va publica și un comunicat al acestui partid, în care se vor arăta rezultatele obținute până acuma, de la plecarea d-lui Octavian Goga.

Ce-a făcut Asociația pentru tinerii învățători

(Urmare din pag. III-a)

care an, în diferite părți ale țării multe din Asociațiile județene? Nu pentru învățătorii tineri?

Acestea și multe, multe altele, pe care restrânsul spațiu al unui articol nu-mi îngăduie să le arăt — dar le voi arăta în altă parte — sunt fapte.

Numai cineva de absolută rea credință, numai un suflet păcătos, ar putea să le nege.

Din nefericire se găsesc astfel de oameni în rândurile noastre — și e dureros că se găsesc în rândurile tineretului, care trebuie să aducă în orice prilej sinceritate, lealitate și avânt — dar din fericire sunt foarte puțini. Li numeri pe degete.

Nu voi face prin urmare greșala să confund întreg tineretul nostru învățătoresc cu cele câteva suflete mici ori corupte de politicieni.

Tineretul învățătoresc nu e ingrat față de munca și strădania înaintașilor pentru școală, nu e nerecunoscător față de Asociația, ale cărei atitudini și ale cărei lupte au ridicat prestigiul membrilor săi în ochii țării, așa cum nici o altă Asociație n'a fost în stare să facă.

Afirm acest lucru cu toată conștiința.

Eu urmăresc întreaga presă învățătorescă, cu particip la atâtea congrese învățătoresce, eu am contact zilnic cu numeroși colegi tineri și știu deci ce gândesc, știu ce e în sufletul lor.

Tânără oștire învățătorescă — cu excepția câtorva putregaiuri — în care corp chiar mult mai puțin numeros ca al nostru nu se găsesse câteva putregaiuri? — este și va rămâne în jurul Asociației oricât s'ar sbate, oricâte minciuni ar răspândi și oricâte intrigi ar țese diverșii mercenari ai politicianismului.

D. V. Toni

In curând ziarul „Inainte“ va apare zilnic.

»Ofensiva grâului«

La noi sunt la modă expresiunile umflate prin care guvernele și politicienii mari și mărunți voiesc să fericescă pe bieții plugari, cu tot felul de formule ca: »Stat țărănesc« »plugariul talpa țării«, »politica, ofensiva grâului« și alte vorbe late asvârlite din gura celor cari se cred, că ei sunt chemați să asaneze agricultura, — deși de cele mai multe ori acești domni n-au văzut agricultori numai la adunări populare cu ocazia alegerilor, cu siguranță ne știind deosebi orzul de secară.

Fiecare regim politic voiește să facă ceva »original« pentru plugari, Doamne ferești, să facă ceva practic, în urma experiențelor, — fiindcă aceasta n-ar fi »original« și regimurile nu vreau să ia nimic unul dela celalt!

Regimul dlui Iorga ne-a fericit cu »premiile« care numai în buzunarul țăranelor n'au intrat. Regimul actual, anul trecut ne-a instalat cumpărările de grâu prin cooperative, iar în anul acesta ne-a creiat ceva și mai nou: fixarea prețului »minimal« stabilind prețul grâului la 340 lei per sută chilogramme, față de prețul de 470 lei din anul trecut, pornind dela presupunerea că în anul curent va fi mai mult grâu cași anul trecut...

Atât sistemul cu premiile, cât și cel din anul trecut cu cumpărarea prin Cooperative s'au dovedit greșite. Sistemul din anul prezent cu »minimalizarea« prețului este chiar dezastruos, precum s'a dovedit deja până acum în realitate.

Înainte de toate, comercianții prețul minimal nu-asa îl pun în aplicare că acesta ar fi cel mai mic preț, — ci că acesta este cel mai mare preț ce dau, așa că în realitate acest preț nu este »minimal« ci »maximal«.

Comercianții speculanți au cumpărat grâu de calitate 78—80 cu preț de 320, 300 chiar și 280 lei; ba au fost cazuri când au anticipat 280 lei per 100 chilogram cu obligațiunea vânzătorului că la predare să dea drept dobândă un plus de 30 kgr. la maje!

Se va obecționa că ordonanța pre-

vede sancțiuni față de comercianții cari cumpără mai ieftin, dar oare s'a îngrijit guvernul ca să se aplice această sancțiune? Oare se controlează respectarea prețului »minimal«?

Că agricultorul îl vinde și sub prețul minimal, nu e de mirat, fiindcă dacă nu-l vinde el, îl va vinde preceptorul pentru impozite cu prețul jumătate...

Cine a stabilit prețul grâului la 340 lei față de 400—470 din anul trecut, habar n'are de agricultură, deoarece a pornit dela presupunerea că fiind în anul curent însământat mai mare teren ca anul precedent și recolta trebuie necondiționat să fie mai mare, precum s'a dovedit că de fapt recolta din anul prezent este deficitară față de anul trecut!

E ceva bizar, am putea spune chiar tragi-comic, când auzi dispozițiile guvernului aduse la cunoștință agricultorilor prin baterie de tobă: »să nu vindeți grâul că mai târziu, prin Noembrie, va fi mai scump« — ca în același timp să vezi și agenții fiscului ducând la primării recoltele nenorociților țărani pentru neplata impozitelor.

Știm prea bine că toți trebuie să achite impozitele către Stat, fiindcă altfel acesta n'ar putea exista, dar ar trebui ca față de agricultori în lunile August—Noembrie, fiscal să fie mai îngăduitor, numai după acest termen să se procedeze cu necruțare față de cei reclitanți.

Când vedem »măsuri pentru sprijinirea agriculturii« de felul celor de mai sus vrând nevrând îți vine în minte pățania politicianului »Bon jour popor« din București care venind la țară și ne mai văzând până atunci miriști a exclamat: »Aha, acuma văd unde se fac chibriturile«, iar când în cătrînța unei gospodine a văzut câțiva pui golizeși de găină mângâindu-i cu mâna, a zis: »vai, ce dragălași sunt, duceți-i la mama lor să sugă!»

Dr. Alexandru Lazăr
agricultor

Cronica notarilor

Funcționarii administrativi

În toate timpurile, ca și astăzi, funcționarii administrativi în privința retribuției stau mult înapocia altor funcționari, depinzând de alte Minister. Ba într-o vreme învățătorii și CFR-iștii băteau recordul, însă după-ce și-au încheiat rândurile, după-ce s'au asociat și și-au revendicat drepturi în corpore, situația li-s'a schimbat repede înspre bine, ba putem spune că, înspre foarte bine.

Funcționarii depinzând de Ministerul de Interne, fie-că sunt retribuiți de Stat, Județ, sau Comună, nu se prea pot mândri cu retribuția lor, ba din contră, unii dintre ei sunt demni de compătimit și mai ales aceia, cari au a crește copii la școli și cari și-au secătuit toate mijloacele și și-au epuizat toate economiile, în speranța unei schimbări înspre bine, care însă întârzie prea mult.

Și aici putem căuta și afla răul în lipsa de solidaritate, izvorul tuturor neajunsurilor și la alte bresle.

Dacă lipsește solidaritatea, ea trebuie înjghebată fără întârziere, căci răul devine prea mare, începe să amenințe, iar dacă amenință, trebuie combătut cu orice mijloace și dacă mijlocul cel mai potrivit este solidaritatea, ce mai așteptăm?

Dar solidaritate se poate provoca atunci, când colegialitatea este mai pronunțată, nu numai între egali, ci și între șefi subalterni, iar aici se schimbă foaia, căci mulți șefi înțeleg să facă din

subalternii lor un fel de unelte, cari să servească pentru anumite scopuri, iar unii vreau să-și facă merite din persecutarea subalternilor și de-aci apoi teamă aceia continuă, de a nu cădea din rău în și mai rău, care a menținut Uniunea Notarilor în ființă în ciuda tuturor sforțărilor veteranului Dr. Oana, care a nuzul atâtea vreme ca să alcătuiască o asociație solidă a funcționarilor administrativi din Ardeal și Bănat, dar n'a izbutit.

Nu numai între șef și subaltern, ci și între colegi de aceeași breaslă se poate observa o lipsă pronunțată de colegialitate, căci unul se crede mai cu șie, altul se ține, al treilea nu s'ar lăsa mai pe jos și dând unii își dau fumuri, alții compătinesc și de-aci pronese apoi alte rele.

Mai sunt potenții prin afinitate, cari își revendică prioritate în baza faptului că, au rude la Ierusalim și dacă vorbim de această clasă de funcționari trebuie să admitem că, până-când există lupta mărsavă cu »Partidul meu« până-când unul răvnește la postul celuilalt și se folosește de orice mijloace, ca să poată ajunge în el, nu poate fi vorba de colegialitate, deci de solidaritate între egali.

Se impune deci înainte de toate o revizuire a conștiinței, apoi apropierea forțelor pozitive și negative una de alta și după-ce le vom putea obicinui laolaltă, putem vorbi despre solidaritate, iar atunci vom putea și revendica drepturi și retribuții.

I. Sasu, notar.

Societatea „Margina” din Timișoara și îndatoririle ei față de Statul Român

„Noi avem oameni mari în consiliul nostru de administrație” . . .

La Lugoj a trăit, pe vremea defuncției monarhiei austro-maghiare, o modestă familie de negustori evrei, familia Frankel, care s'a îmbogățit sobit în România-Mare.

Cum?

Un furt ca toate furturile

Pe teritoriul comunei Margina din județ Severin, fosta armată austro-maghiară a avut o fabrică de destilerie, pe care a pus mâna familia Frankel, după retragerea armatelor k. u. k. Cu acte false, procurate dela Budapesta, cu ajutorul d-lui dr. Gheorghe Dobrin, primul prefect român dela Lugoj și cu ajutorul altora cari s'au lăsat corupți, familia Frankel a ajuns în posesia unei averi evaluată la miliarde.

Averea aceasta trebuia să revină, de drept, statului român, pentru că ea a fost, sub austro-maghiari, avere a armatelor k. u. k. Pe căi pe cari numai d. Dobrin și familia Frankel le cunoaște, averea aceasta a fost totuși înstreținată, și înstreținată a rămas până în ziua de azi.

E, deci, vorba de un furt ordinar, un furt în dauna Statului român, de care totuși nimeni nu mai pomenește azi, pentru că familia Frankel a știut cu cine să se pună bine, ca să-i rămână ei, în întregime, fructul furtului.

Povestea acestui furt o cunoște foarte bine autoritățile noastre, o cunoaște însuși inspectorul industrial regional d. ing. Faur, o cunoște și alții, dar familiei Frankel nu i-se întâmplă nimica, — pentru că furtul a fost săvârșit doar în România tuturor posibilităților și în dauna acestei Românii.

Indatoririle către Stat

E interesant de văzut, însă, dacă după furt, domnii cari s'au înstăpănit la »Margina« au înțeles s'au nu că au anumite îndatoriri și față de Stat.

Ei bine n'au înțeles acest lucru! Toți membrii familiei Frankel, cari înainte de 1918 munceau din greu pentru o bucată de pâine, azi sunt milionari, cu mașini la scară, cu vile, cu amante, ba d. M. Frankel, directorul societății, trăește viața de prinț adevărat și se

spune că nici el nu mai știe de capătul averii sale.

Ca să câștigi atâta, e necesar să ai un volum de afaceri foarte importante și deci trebuie să dai și fiscalului partea cuvenită lui din aceste afaceri.

Societatea »Margina« însă a fost mereu în conflict cu fiscalul, pentru motivul că ea înțelegea să plătească impozite cam în proporția unui zarzavagiu. Celelalte societăți anonime au mai fost s'au n'au mai fost apelate de către fise, Societatea »Margina« însă a fost regulat apelată și regulat era nevoie de expertize pentru verificarea registrelor ei comerciale.

Oricine ar fi voit însă să-și facă datoria față de »Margina« se izbea de numele simandicoase din consiliul de administrație și de îndrăzneala d-lui M. Frankel, care nu se sfia să insinueze față de oricine:

— *Noi avem oameni mari în consiliul nostru de administrație* . . .

Intr'un articol viitor, vom arăta până unde a îndrăznit Societatea »Margina«, recent, să împingă acest sistem.

INFORMAȚIUNI

A apărut admirabila lucrare sportivă: »FOOTBALL« de d. Ing. Virgil Economu. Se poate procura dela autor: București III, Str. Maria Rosetti Nr. 34, contra rambursă. Prețul Lei 200.

Dl. Dimitrie Antonescu, noul șef-portarel al Tribunalului Arad, pe ziua de 27 August a. c. și-a luat postul în primire.

Centrul de călărie Pâncota organizează pentru ziua de 15 Septembrie a. c. o serbare hipică, în comuna Pâncota, la care vor lua parte ofițerii centrului și ofițerii din alte garnizoane.

Pe terenul noului aeroport din Ceala a avut loc Duminecă meetingul de aviație organizat de soc. »ARPA«, cu concursul celor mai îndrăzneți aviatori români. Incepând dela ora 9 dimineața și până seara târziu, șase aeroplane de pasageri au stat la dispoziția publicului amator de sburat. S'a remarcat că majoritatea acestor amatori a format-o tineretul și femeile. Programul propriu zis al meetingului s'a desfășurat între orele 5 și 7 d. a. când cele trei mașini cari formau echipa roșie, conduse de aviatorii: căp. Pantazi, căp. Gherasim și ofițer de zbor Max. Manolescu, au executat interesante acrobații aeriene.

Cazul Ujvárosy

La fabrica »Astra« șeful biroului de salarii este un oarecare Ujvárosy, care recunoaște el că în timpul războiului, a tras cu pușca în românii cari azi îi dau hrană și posibilități de trai. Acest Ujvárosy e departe de-a gândi însă românește. În privința aceasta este concludentă percheziția pe care Siguranța din Arad, i-a făcut-o atât acasă, cât și la birou.

Rezultatele descinderii nu ne sunt încă cunoscute.

Pe de altă parte, domnul Ujvárosy, este un așprig dușman al elementului românesc, pe care-l boicotează în orice împrejurare. Așa de exemplu, angajații români — tineri absolvenți de școli secundare sunt supuși, din partea acestuia »șef« intrat în grațiile d-lui director general, la tot felul de persecuții, concedieri fără preaviz, etc.

Vom reveni, asupra acestui caz și cu noi alături și alte ziare.

Maglavitul, locul minunatelor întâmplări

Sunt aproape două luni de când în zăvoaiele luncii Maglavitului, ce se desprinde ca un ochiu de verdeață între Dunăre și Salba bălților ce se întind dealungul Golenților și a Maglavitului, s'au petrecut întâmplări mai presus de fire.

În lunca aceasta tănuită de oameni și umbrită de păduri de salcie și salcâmi, ciobanul satului, anume Pătru Lupu, a avut în trei Vineri la rând, în același loc și la aceeași oră, când amurgul împânzea cu pacea lui dulce întinderile, vedenii dumnezeiești.

Pe când se întorcea din sat spre târla lui sărăcăcioasă, la locul pe care oamenii îl numeau »Buturugi«, s'a desprins din tulpina plină de lăstăraș a unui ulm uriaș, o vedenie de-o uimitoare frumusețe.

Era un bătrân cu barba până la brâu și cu părul capului atât de lung, de alb și de luminos, încât îi învăluia trupul ca de abur ca o mantie strălucitoare.

Arătarea nu atingea pământul, ci plutea cam la două palme deasupra lui și după ce a liniștit pe ciobanul Pătru din spaima care-l cuprinsese i-a cerut să meargă în sat și să spună, atât fruntașilor satului, cât mai ales poporului, să se lase de fără-de-legi și să revină la credință și la omenie, căci altminteri țara și poporul românesc vor fi nimicite.

Timp de trei săptămâni, ciobanul s'a frământat și a tănuțit însărcinarea care i s'a dat, temându-se să nu fie batjocorit de satul lui.

În a treia Vineri însă, arătarea l-a urmat până la târlă, unde l-a vorbit lui Pătru Lupu hotărâtor și în fața altor doi ciobani, a căror mărturie cinstită nu poate fi pusă la îndoială.

De data aceasta ciobanul Pătru Lupu, ascultând porunca arătării cerești, a mers în sat și a povestit cele ce i s'au întâmplat.

Din acea clipă a început de fapt, minunea dela Maglavit. În loc să-l batjocorească, ca și cum o putere nevăzută însoția spusele ciobanului, sătenii din Maglavit în frunte cu preotul satului, Nicolae Bobin, i-au dat

deplină crezare și vestea s'a întins c'o uimitoare iușală în toată regiunea.

Trebuie subliniată mărturisirea primilor ziaristi care au pătruns la Maglavit, că înainte de a fi apărut cea mai mică informație în ziare, Maglavitul în virtutea svonului popular — fusese și era asaltat de zeci de mii de închinători.

Când am ajuns la fața locului, din înălțimea unor scânduri prinse primitiv pe câțiva pari, ciobanul Pătru povestea mulțumilor cuprinse de extaz vedeniile avute și cuvintele pe care arătarea cerească îi poruncise să le spună oamenilor.

Zile de arândul am petrecut în mijlocul valurilor de închinători, care sosesc dela mari depărtări, ascultă povestirea ciobanului, atât de simplă și de nemeșteșugită și pornesc îndată spre casele lor ca și cum ar duce cu ei un suflet nou, în care a renăscut credința.

Am stat de vorbă cu oameni aduși cu carul, bolnavi de vreme îndelungată și care s'au vindecat prin rugăciune la locul »arătărilor«.

Nu din svon, ci din cele văzute și cercetate cu multă grijă și răspundere m'am încredințat că la Maglavit se petrec cu adevărat lucruri supranaturale și că în jurul ciobanului lucrează asupra mulțumilor de închinători puteri cerești și voința lui Dumnezeu.

Pentruca necredința celor mulți să fie înfrântă și luminată, atunci când în graiul lui simplu, ciobanul Pătru povestește cele ce i s'au întâmplat, privirile mulțimei rămân uimite. Pe fondul verde al pădurii apar stoluri de îngeri, iar în jurul ciobanului arătări cerești cu chip omenesc.

Nu sunt simple păreri.

Faptul mi-a fost întărit în scris de oameni demni de toată încrederea: ofițeri superiori, profesori, preoți, intelectuali sau simpli țărani, care au văzut în același timp, din părți diferite, aceleași aparițiuni luminoase și distincte, oameni străini între ei. Dar asupra acestor fapte suprafirești vom reveni.

În aceste rânduri am căutat să precizez doar faptul de netăgăduit, că la Maglavit se petrec întâmplări supranaturale și că în aceste manifestări ciobanul Pătru Lupu nu este de cât un ales al Cerului, pentru viața lui curată și pentru sufletul lui simplu și nevinovat ca al unui copil.

G. Lungulescu

»Ilustrațiunea Română«

Numărul viitor al ziarului „Inainte” și „Gura Satului”, va apare dublu numai la 6 Octombrie a. c.

In ziua de Duminecă 29 Septembrie curent va avea loc în București o mare manifestație a Frontului Constituțional în contra menținerii măsurilor excepționale, la care vor lua parte d-nii Mareșal Al. Averescu și Gheorghe I. Brătianu.

Draga mea, fără discuție, cea mai norocoasă colecție principală a loteriei de stat, este

Banca Ilescu S. A. Cluj

Conturi curente la:

BANCA NAȚIONALĂ
BANCA ROMÂNEASCĂ
Cec Postal.

SUCURSALE:

ARAD, Str. Brătianu 3.
ORADEA, Bul. Reg. Ferdinand 11.
TIMIȘOARA, Str. I. G. Duca 2.

Reprezentante în toate localitățile.

Cei 60 dela Municipiul Timișoara

Presă minoritară din Timișoara a început un atac concentrat împotriva dlui dr. Virgil Cimponeriu, șeful conțenciosului municipal, scoțându-l pe d-sa vinovat de faptul că vreo 60 de funcționari minoritari ai municipiului, căzuți la ultimul examen de limba română, sunt în pragul de a fi puși în disponibilitate.

Atacurile presei minoritare nu pot fi luate în serios și dacă le vom discuta puțin în cele ce urmează, o facem pentru a demonstra încă odată cât de puțin preț pune presa aceasta pe ceea ce cheamă bună credință.

Cum stau lucrurile în privința celor peste 60 de funcționari minoritari dela municipiul Timișoara? Iată cum:

Acești funcționari trebuiau să depună un nou examen de limba română pentru că s'a dovedit că nu și-au însușit limba statului nici după ce timp de 19 ani de zile au fost tolerați în slujbe, în speranța că doar-doar vor catadixi s'ovnețe. Speranța aceasta s'a dovedit zadarnică și la ultimul examen, din primăvara acestui an: peste 60 de funcționari ai municipiului n'au putut trece acest examen, deși nu li-se puseseră acestor funcționari cine știe ce întrebări grele.

În privința funcționarilor cari nu și-au însușit limba oficială a statului are dispoziții categorice art. 31, din statutul funcționarilor publici. După acest articol din Statut, funcționarii recalitrantți trebuie puși în disponibilitate, simplu, pe cale administrativă.

Municipiul Timișoara a fost totuși de o extremă gentileță cu funcționarii săi recalitrantți, pe cari nu i-a lăsat pur și simplu în disponibilitate, ci ia trimis în fața comisiei de disciplină, cerând avizul acesteia. Comisia de disciplină însă, având în vedere rezultatul dezastuos al examenului, n'a putut face nici ea altceva, decât a dat aviz de punere în disponibilitate. Func-

ționarii recalitrantți, în acest stadiu al lucrurilor, atacă avizele de punere în disponibilitate ale Comisiei disciplinare la Comitetul local de revizuire. Instanța aceasta tutelară anulează de fapt lucrurile Comisiei disciplinare, dar numai pentru un viciu de formă: acela că nu era nevoie de sesizarea Comisiei de disciplină, ci de aplicarea fără prea multe formalități a art. 31 din Statut: punerea în disponibilitate pe cale administrativă, simplă, a funcționarilor cari nu și-au însușit limba statului. Comitetul local de revizuire a dat deci câștig de cauză funcționarilor minoritari, dar numai în ceea ce privește forma în care urmează a fi puși ei în disponibilitate, dar nu în ceea ce privește fondul, pentru că soarta lor e definitiv pecetluită prin severul art. 31, din Statutul funcționarilor publici.

Aceasta este »tragedia« funcționarilor minoritari dela municipiul Timișoara, pe cari ii bocește, atât de mult îndeosebi presa evreo—maghiară.

Dar de ce-l atacă această presă pe dl. dr. Virgil Cimponeriu, șeful conțenciosului municipal? Pentru că d-sa în calitate de juriscunsul al Municipiului, într'un referat adresat Comisiei intermare, — referat pe care era obligat să-l facă, — a conchis de asemenea la punerea în disponibilitate a celor 60, pe cale administrativă, fără nici o altă formalitate, așa după cum a creat și Casația jurisprudențe în această materie.

Iată de ce a fost atacat, cu atâta vehementă, dl. dr. Virgil Cimponeriu de către presa minoritară din Timișoara.

Nu era mai bine dacă presa aceasta îi îndemna pe funcționarii minoritari să învețe limba Statului? Pentru că asemenea îndemnuri n'am citit nici odată în combativa presă evreo—maghiară din România...

Gheorghe A. Iorga

Prelungirea măsurilor excepționale

Cenzura și starea de asediu vor fi, din nou, prelungite. Regimul stărilor excepționale este deci menținut, în disprețul Constituției pe care, de altfel, guvernul are intenția s'o modifice.

Cari sunt motivele pentru care, guvernul menține aceste măsuri, nimeni nu poate ști, acum, când în toată țara domnește o înălț și de nicăeri nu

se ivesc tulburări sau agitații anarhice.

Cu toate aceste guvernul trebuie să susțină cenzura și starea de asediu.

În interesul lui, are nevoie de aceste măsuri, fără de cari nu poate governa un ceas.

Dar, ziua socotelilor va veni odată.

D. Victor Munteanu

a fost numit administrator financiar

O veste care ne-a bucurat, într-adevăr a fost numirea d-lui Victor Munteanu, cunoscutul și apreciatul funcționar superior dela Administrația financiară, în postul de administrator al încasărilor și plăților de pe lângă administrația financiară din Arad, în locul d-lui Vasile Doctor, transferat la Slatina.

Acest funcționar conștiincios, a fost în toată vremea o pildă vie pentru toți colegii, cari au văzut în d-sa pe adevăratul funcționar care și-a făcut datoria față de Stat și față de cetățeni, în slujba cărora a fost pus. Aceasta s'a văzut mai bine, atunci când un smintit și un »om de influență« a reușit să-l transfereze din localitate, pentru că la urmă Ministerul însuși să constate că s'a săvârșit o mare eroare cu aplicarea

acestei măsuri, rechemându-l din nou în postul din Arad și astăzi delegându-l cu conducerea administrației, secția de încasări și plăți, a județului, și orașului Arad.

Fără proptele politice, — fiindcă trebuie să accentuăm d-l V. Munteanu, nu face nici un fel de politică de partid — ci numai pe baza activității sale, a fost avansat într'un post bine meritat.

Datoria On. Minister este, acum, să definitiveze în postul de administrator pe d. Victor Munteanu, iar a d-lor cari au cuvântul în politică, să-l lase în pace, în fruntea acestui institut.

Atât Statul cât și locuitorii din acest județ și oraș, prin aceasta n'au decât a câștiga.

Sperăm, că așa va și fi.

I. V.

Impotriva cenzurii și stării de asediu

O întrunire a averescanilor și georgiștilor

Partidul poporului pregătește o întrunire publică în cursul lunii curente.

Scopul acestei întruniri este de a protesta împotriva măsurilor excepționale și în special contra cenzurii și stării de asediu.

S'a alcătuit un comitet de inițiativă, pentru pregătirea acestei întruniri, comitet care va fi prezidat de d. Trancu-Iași și din care fac parte d-nii: Alex. Otetelișeanu, Dim. Grozdea, P. G. Păpăcoștea, Grig. P. Carp, E. Georgescu,

Al. Argeșiu, col. Rădulescu și prof. Iorgulescu.

D. Gh. Brătianu, șeful partidului liberal a aderat la această manifestare, rămânând, când se va reîntoarce din străinătate, să ia măsurile pe cari le va crede de cuviință, pentru alcătuirea unui comitet mixt, în vederea pregătirii acestei întruniri.

La această întrunire vor lua cuvântul d-nii Mareșal Averescu și Gheorghe Brătianu.

Guvernul de personalități

O declarație a d-lui Gheorghe Brătianu

D. Gheorghe Brătianu, președintele partidului național-liberal, rugat să-și dea părerea asupra eventualei constituiri a unui guvern de personalități sau de alegeri, a făcut redactorului »Adevărului« următoarele declarațiuni:

— »Inconvenientele acestei soluții sunt cunoscute. Cu atât mai mult, cu cât se pare că, în împrejurările de astăzi, ar fi vorba mai mult de un guvern personal«.

»Nu ne-am temut și nu ne temem de judecata obiectivă a corpului electoral, pe care n'am încercat să o determinăm nici prin represiuni samavolnice, nici prin ademenirile ieftine ale unui pro-

gram demagogic, potrivit intereselor Statului și ale societății românești.

»Trebuie ținut seamă și de acest factor calitativ, în curente de opinie publică, atunci când alții nu se sfiesc să ridice flamura unor lupte de clasă, în jurul Statului țărănesc sau altor învrăjbiți lăuntrice.

»Mă întreb însă, dacă în perioada tulbură, în care intrăm, — din punct de vedere internațional, — mai avem răgazul să facem experiențe de natură a deslănțui din nou licitația demagogiei«, — a încheiat d. Brătianu declarațiile d-sale.

COMEMORAREA LUI GHEORGHE POP DE BĂSEȘTI

Săptămâna trecută a avut loc la Băsești în jud. Sălaj, comemorarea a o sută de ani dela nașterea lui Gheorghe Pop de Băsești, unul din marii luptători naționaliști din Ardeal. Gh. Pop de Băsești a fost președintele adunării naționale din 1918 la alipirea Ardealului cu patria-mamă și tot el a fost unul din memorandiștii cari au prezentat plângerea românilor din Transilvania către Împăratul Austriei pentru asuprirea ce ne-o făceau unghurii.

Cu prilejul acestei comemorări s'a oficiat o slujbă religioasă de către un sobor de preoți, la care au luat parte numeroase persoane de seamă ale țării.

Starea de asediu și cenzura vor fi prelungite

Din cercurile guvernamentale se afirmă că la 15 Septembrie — data la care expiră starea de asediu și cenzura — se va întocmi un nou decret-lege pentru prelungirea pe încă 6 luni a stărilor excepționale.

Această prelungire va fi făcută pe baza prevederilor actualei legi a deplinelor puteri, care lasă la latitudinea guvernului să mențină, încă pe 6 luni, starea de asediu și cenzura, dacă împrejurările impun acest lucru.

Guvernul înțelege să facă uz de prevederea legii deplinelor puteri, prelungind deci în mod automat starea de asediu și cenzura pe încă 6 luni.

Școala de astăzi

Acțiunea partidului național-liberal deslănțuită cu puterea unui torent de viață nouă, urmărind o țintă nouă, încă de acum cinci ani de către domnul Gheorghe I. Brătianu, capătă azi o semnificație și o strălucire cum rar mai poți întâlni ceva asemănător în viața noastră politică.

A răspuns atunci unui ceas istoric, hotărâtor în destinele statului, ale națiunii și ale instituțiilor noastre străvechi.

Continuă astăzi să răspundă năzuințelor unui neam întreg, desamăgit și oprit din desfășurarea forței lui de creație.

A răspuns unei înalte misiuni aceea de a încerca purificarea unor moravuri și de a primumi unele concepții care nu se mai potrivesc cu timpul, cu mentalitățile și cu împrejurările contemporane.

Trebuie să fie o luptă grea și lungă, una din acele lupte de rezultatul cărora atarnă ființa unui popor și continuitatea istorică a unui nou stat național, încheiat după suferințe și nădejdi cu care s'au scris din cele mai înalțătoare pagini.

Și lupta a pornit odată cu omul și cu noul organism încheiat în viața țării ca o necesitate imperioasă. Partidul Național Liberal întinerit, primenit, călăuzit pe drumul înfăptuirilor naționale, cum a mers întotdeauna, și-a deschis un drum, singurul curat și sănătos, între toate căile umbrite și în-

tortochiate ale vechilor sisteme și concepții.

Astăzi drumul pe care merge domnul Gheorghe I. Brătianu este drumul de mărire al istoriei celei noi și al țării care își vede în șeful partidului Liberal întruchipată nădejdea și înfăptuirea noului ideal de viață.

Cu demnitate, cu hotărâre și curaj, demascând ticăloșiile și înfierând metodele înapoiate și odioase, vorbind în numele unui tineret ridicat prin muncă, rezistență și credință, domnul Gheorghe I. Brătianu este omul care și-a înțeles menirea sa, a partidului pe care-l conduce și a neamului care trebuie îndrumat pe linia unor tradiții de viață și a unui viitor de mărire și de creație.

Misiunea sa este în plină desfășurare. Opera sa începută cu ani în urmă se ridică zilnic tot mai puternică, tot mai luminoasă. Și când alții au abdicat, când nu trebuia să abdice, el a rămas singul care nu se pleacă și nu se va pleca. Și aci este școala națiunilor care vor să devină mari.

„Miscarea“

Mareșalul Averescu în țară

D-nul Mareșal Averescu s-a reîntors din străinătate. D-sa se află actualmente la vie, la Turnu Severin.

În Capitală va sosi la sfârșitul săptămânii curente.